

QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI

Metyakubov Azamat Djumanazarovich

Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
“Iqtisodiyot va ko‘chmas mulk” kafedrası
dotsenti, PhD.

Annotatsiya

Mazkur maqolada O‘zbekiston qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning ustuvor yo‘nalishlari ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Tadqiqotda 2020-2024-yillar statistik ma’lumotlari asosida ishlab chiqarish hajmi, energiya sig‘imi, mehnat unumdorligi va investitsiyalar dinamikasi baholandi. Natijalar energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, raqamli monitoring tizimlarini qo‘llash va xom ashyo yo‘qotishlarini kamaytirish resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishga xizmat qilganini ko‘rsatdi. Tadqiqot yakunida sanoat korxonalarida resurslarni boshqarish tizimini takomillashtirish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: qurilish materiallari sanoati, resurs samaradorligi, energiya tejamkorligi, mehnat unumdorligi, modernizatsiya, raqamli monitoring, investitsiyalar, iqtisodiy samaradorlik.

Аннотация

В статье были исследованы приоритетные направления повышения эффективности использования ресурсов на предприятиях промышленности строительных материалов Узбекистана. На основе статистических данных за 2020-2024 годы были проанализированы динамика объёмов производства, энергоёмкости, производительности труда и инвестиций. Полученные результаты показали, что внедрение энергосберегающих технологий, модернизация производственных процессов, применение цифровых систем мониторинга и сокращение потерь сырья способствовали повышению эффективности использования ресурсов. По итогам исследования были разработаны научно-практические рекомендации по совершенствованию системы управления ресурсами и повышению экономической эффективности предприятий отрасли.

Ключевые слова: промышленность строительных материалов, эффективность использования ресурсов, энергосбережение, производительность труда, модернизация, цифровой мониторинг, инвестиции, экономическая эффективность.

Abstract

This article examined the priority directions for improving resource use efficiency in Uzbekistan’s building materials industry. Statistical data for the period 2020-2024 were analyzed to evaluate trends in production output, energy intensity, labor productivity, and investment. The findings demonstrated that the introduction of

energy-efficient technologies, modernization of production processes, implementation of digital monitoring systems, and reduction of raw material losses contributed to higher resource efficiency. Based on the results, scientific and practical recommendations were developed to improve resource management systems and strengthen the economic efficiency of industrial enterprises. The study provided an analytical basis for supporting sustainable industrial development through more efficient utilization of production resources.

Keywords: building materials industry, resource efficiency, energy efficiency, labor productivity, modernization, digital monitoring, investment, economic efficiency.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlash, ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartirish hamda raqobatbardoshlikni oshirishda resurslardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, korxonalarda mavjud resurslardan oqilona foydalanish ishlab chiqarish tannarxini kamaytirish, qo'shimcha qiymat yaratish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi[1].

Dunyoning ko'plab mamlakatlarida resurs tejamkor iqtisodiyot modelini shakllantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ayniqsa, sanoat tarmoqlarida energiya sarfini kamaytirish, xom ashyo yo'qotishlarini qisqartirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar keng joriy etilmoqda [2]. Bu jarayonda qurilish materiallari sanoati alohida o'rin egallaydi, chunki mazkur tarmoq yuqori resurs sig'imi bilan tavsiflanadi.

O'zbekiston Respublikasida ham sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan. Xususan, Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida sanoat tarmoqlarida energiya samaradorligini oshirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish bo'yicha aniq vazifalar belgilab berilgan [3]. "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16-fevral 2026-yil PF-21-son Qarorida sanoat korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va energiya sig'imini kamaytirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish nazarda tutilgan[4].

Qurilish materiallari sanoati mamlakat iqtisodiyotining strategik tarmoqlaridan biri hisoblanib, respublikada amalga oshirilayotgan yirik investitsiya va infratuzilma loyihalarini zarur mahsulotlar bilan ta'minlaydi. So'nggi yillarda tarmoqda ishlab chiqarish hajmlarining sezilarli darajada o'sishi kuzatilayotgan bo'lsa-da, ayrim korxonalarda resurslardan foydalanish samaradorligining yetarli darajada emasligi saqlanib qolmoqda[9]. Xususan, energiya sarfining yuqoriligi, xom ashyo yo'qotishlari, ishlab chiqarish quvvatlaridan to'liq foydalanilmasligi va mehnat unumdorligining yetarli darajada emasligi korxonalar iqtisodiy samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda[5].

Mazkur holat qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqishni taqozo etadi.

Tadqiqotning maqsadi qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanishning amaldagi holatini baholash, unga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash hamda resurs samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlarini ishlab chiqishdan iborat.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini baholash va uni oshirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlash maqsadida tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, iqtisodiy-statistik tahlil, dinamik tahlil, guruhlash hamda ilmiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari, tarmoq hisobotlari, normativ-huquqiy hujjatlar hamda mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar tashkil etdi. Tahlil jarayonida 2020-2024-yillarda ishlab chiqarish hajmi, energiya sig'imi, mehnat unumdorligi, investitsiyalar, material sig'imi va rentabellik ko'rsatkichlarining o'zgarish dinamikasi baholandi. Shuningdek, resurslardan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar qiyosiy tahlil qilinib, ularning ahamiyat darajasi aniqlashtirildi. Olingan natijalar asosida resurslarni boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish, energiya tejamkor texnologiyalarni keng joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish va raqamli monitoring tizimlarini rivojlantirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar hamda amaliy tavsiyalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarish hajmlarining o'sishi bilan bir qatorda resurslardan foydalanish samaradorligida ham muayyan ijobiy o'zgarishlar kuzatilgan. Biroq tarmoq korxonalarida energiya sarfining yuqoriligi, xom ashyo yo'qotishlari va ayrim ishlab chiqarish quvvatlaridan yetarli darajada foydalanilmayotganligi mavjud muammolar qatorida saqlanib qolmoqda.

2020-2024-yillarda qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarish hajmi sezilarli darajada ortdi. Xususan, tarmoqda ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi 2020-yildagi 18,7 trln so'mdan 2024-yilda 41,8 trln so'mga yetdi. Tarmoq korxonalarida energiya sarfi ko'rsatkichlarining bosqichma-bosqich pasayishi kuzatildi.

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, tarmoqda ishlab chiqarish hajmi besh yil davomida 2,2 barobarga oshgan. Shu davr mobaynida energiya sig'imi indeksi 10,6 foizga kamaygan bo'lib, bu energiya tejamkor texnologiyalarni ishlab chiqarishga joriy etish natijasida erishilganligini ko'rsatadi.

Mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari ham ijobiy dinamikaga ega bo'lib, 2024-yilda 2020-yilga nisbatan 13,2 foizga oshgan. Mazkur holat ishlab chiqarish

quvvatlarini modernizatsiya qilish, texnologik uskunalarni yangilash hamda xodimlar malakasini oshirish natijasi sifatida izohlanadi.

1-jadval

O'zbekiston qurilish materiallari sanoati rivojlanishining ayrim ko'rsatkichlari dinamikasi, 2020-2024-yillar¹

Yillar	Ishlab chiqarish hajmi, trln so'm	Energiya sig'imi indeksi, foizda	Mehnat unumdorligi indeksi, foizda	Investitsiyalar hajmi, trln so'm
2020	18,7	100,0	100,0	4,2
2021	22,4	97,8	103,5	4,9
2022	28,6	95,1	106,8	5,8
2023	35,1	92,7	109,6	6,7
2024	41,8	89,4	113,2	7,5

Tadqiqot natijalariga ko'ra, resurslardan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar orasida energiya tejamkor uskunalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish hamda xom ashyo yo'qotishlarini kamaytirish alohida ahamiyat kasb etadi.

2-jadval

Qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar²

Omillar	Ta'sir darajasi
Energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish	Yuqori
Xom ashyo yo'qotishlarini qisqartirish	Yuqori
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish	Yuqori
Mehnat resurslari malakasini oshirish	O'rta
Raqamli monitoring tizimlarini joriy etish	O'rta
Logistika xarajatlarini optimallashtirish	O'rta

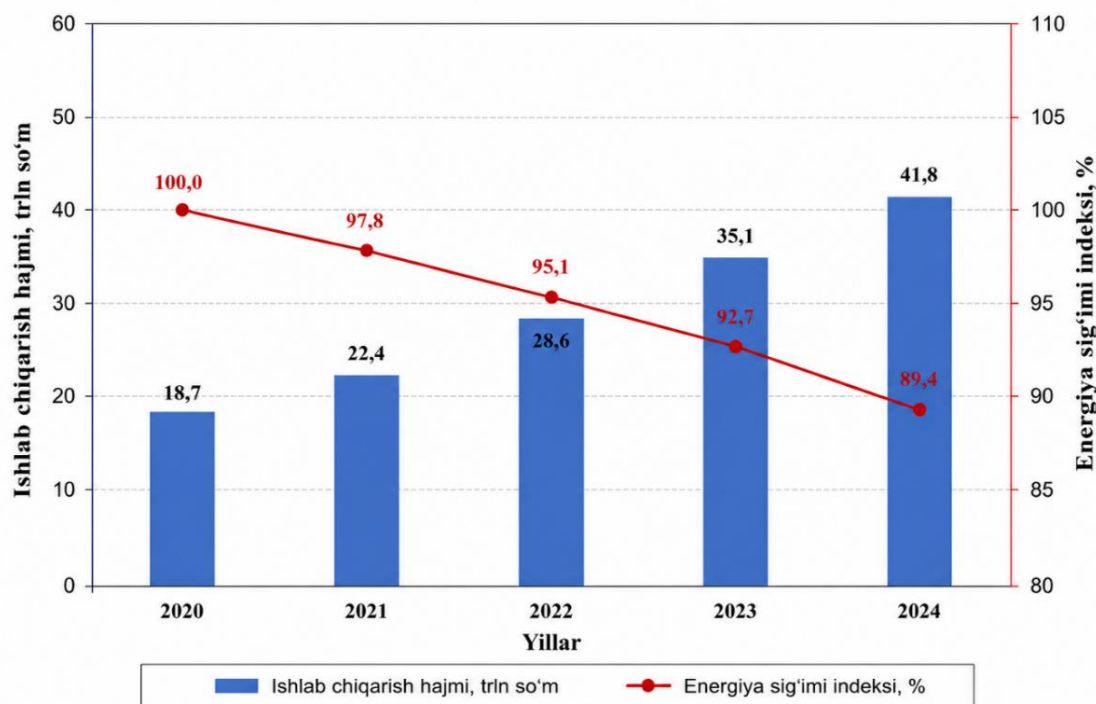
Energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishda hal qiluvchi omillar hisoblanadi. Masalan, "Qizilqumsement" AJ va "Bekobodsement" AJda amalga oshirilgan modernizatsiya ishlari natijasida elektr energiyasi sarfi hamda mahsulot tannarxini kamaytirishga erishilgan [7].

Natijalarni yanada yaqqol ifodalash maqsadida ishlab chiqarish hajmi va energiya sig'imi ko'rsatkichlarining o'zaro dinamikasi 1-rasmda keltiriladi.

1-rasmda qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarish hajmining ortishi energiya sig'imining pasayishi bilan bir vaqtda sodir bo'lgan. Mazkur holat tarmoq korxonalarida energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish hamda resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlarning natijadorligini tasdiqlaydi.

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi hamda "O'zsanoatqurilishmateriallari" uyushmasi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan [5]; [7].

² Manba: Muallifning ekspert baholash natijalari asosida tuzilgan.

1-rasm. Qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarish hajmi va energiya sig'imi dinamikasi 2020-2024-yillar¹

Resurslardan foydalanish samaradorligini yanada chuqurroq baholash maqsadida mehnat unumdorligi, asosiy fondlar qaytimi, material sig'imi va rentabellik ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Mazkur ko'rsatkichlarning o'zgarish dinamikasi 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval

Qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligi ko'rsatkichlari, 2022-2024-yillar²

Ko'rsatkichlar	2022-yil	2023-yil	2024-yil
Mehnat unumdorligi indeksi, foizda	106,8	109,6	113,2
Asosiy fondlar qaytimi, so'm	2,7	2,9	3,2
Material sig'imi	0,68	0,64	0,60
Rentabellik darajasi, foizda	14,8	15,7	17,1
Energiya xarajatlari ulushi, foizda	29,6	27,8	25,4

3-jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, 2022-2024-yillar davomida qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligi ko'rsatkichlarida ijobiy tendensiyalar kuzatilgan. Xususan, mehnat unumdorligi indeksining 106,8 foizdan 113,2 foizgacha oshishi ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish natijasida erishilganligini ko'rsatadi.

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan

² Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari hamda muallif hisob-kitoblari asosida tuzilgan[5];[7].

Asosiy fondlar qaytimining 2,7 soʻmdan 3,2 soʻmgacha ortishi korxonalarda mavjud ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligi oshib borayotganligini anglatadi. Material sigʻimining pasayishi esa mahsulot birligini ishlab chiqarishda xom ashyo va moddiy resurslardan foydalanish darajasi yaxshilanganligini tasdiqlaydi. Ayniqsa, energiya xarajatlari ulushining kamayishi tarmoq korxonalarida energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish boʻyicha amalga oshirilgan chora-tadbirlarning ijobiy samarasini ifodalaydi.

Olingan natijalar qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish boʻyicha tizimli chora-tadbirlarni davom ettirish zarurligini koʻrsatadi. Resurslar sarfini optimallashtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini takomillashtirish masalalarini chuqur tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oʻtkazilgan tadqiqotlar natijalari qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligi tarmoqning uzoq muddatli raqobatbardoshligini taʼminlovchi muhim omillardan biri ekanligini koʻrsatdi. Tahlillar natijasida aniqlanishicha, ishlab chiqarish hajmlarining oʻsishi har doim ham resurslardan foydalanish samaradorligining mutanosib ravishda oshishini anglatmaydi. Shu sababli korxonalarda mavjud resurslardan foydalanish darajasini muntazam ravishda baholab borish zarur hisoblanadi.

Tahlillar shuni koʻrsatdiki, 2022-2024-yillarda qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarish hajmlarining ortishi asosan investitsion faollikning kuchayishi, yangi ishlab chiqarish quvvatlarining ishga tushirilishi hamda modernizatsiya jarayonlarining jadallashuvi bilan bogʻliq boʻlgan. Shu bilan birga, ayrim korxonalarda energiya sarfi va moddiy resurslardan foydalanish koʻrsatkichlari hali ham yuqori darajada saqlanib qolmoqda. Bu esa mahsulot tannarxining ortishiga va korxonalar rentabelligining pasayishiga olib kelmoqda [11].

3-jadval maʼlumotlari tahlili shuni koʻrsatadiki, mehnat unumdorligi koʻrsatkichlarining oshishi ishlab chiqarish jarayonlariga zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va xodimlar malakasini oshirish bilan chambarchas bogʻliq. Xususan, mehnat unumdorligi indeksining 2022-yildagi 106,8 foizdan 2024-yilda 113,2 foizgacha oshishi korxonalarda ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligi ortib borayotganligini koʻrsatadi [6].

Xalqaro tajriba tahlili shuni koʻrsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yoʻnalishlari sifatida energiya menejmenti tizimlarini joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamli monitoring tizimlaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. OECD ekspertlarining tadqiqotlariga koʻra, sanoat korxonalarida energiya menejmenti tizimlarini joriy etish energiya sarfini oʻrtacha 10-15 foizga qisqartirish imkonini beradi [2].

Qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning yana bir muhim omili ishlab chiqarish jarayonlarida xom ashyo yoʻqotishlarini minimallashtirish hisoblanadi. Tahlillar natijasida

aniqlanishicha, ishlab chiqarishning ayrim bosqichlarida xom ashyo sarfini optimallashtirish va ikkilamchi resurslardan foydalanishni kengaytirish mahsulot tannarxini sezilarli darajada kamaytirish imkonini beradi. Shu jihatdan chiqindilarni qayta ishlash texnologiyalarini joriy etish va yopiq ishlab chiqarish siklini shakllantirish muhim ahamiyatga ega [7].

Bundan tashqari, ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish va resurslar harakati ustidan doimiy monitoring tizimlarini joriy etish korxonalarda moddiy va energetik resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Jahon banki ekspertlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlar natijalariga ko'ra, ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish korxonalar rentabelligini oshirish hamda resurslar yo'qotishlarini kamaytirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi [8].

Tahlillar asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning quyidagi ustuvor yo'nalishlari aniqlandi:

- energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etishni jadallashtirish;
- ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish;
- xom ashyo yo'qotishlarini minimallashtirish;
- resurslar sarfi ustidan raqamli monitoring tizimlarini joriy etish;
- ishlab chiqarish logistikasini takomillashtirish;
- xodimlarning malakasini muntazam oshirib borish.

Mazkur yo'nalishlarning kompleks ravishda amalga oshirilishi tarmoq korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va qurilish materiallari sanoatining barqaror rivojlanishini ta'minlash imkonini beradi.

Yuqorida keltirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish ko'p jihatdan ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish va resurslar sarfi ustidan tizimli monitoringni tashkil etishga bog'liq. Mazkur yo'nalishlarda amalga oshiriladigan kompleks chora-tadbirlar korxonalarda ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, mahsulot tannarxini pasaytirish hamda tarmoqning raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi. Shu bois, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishga qaratilgan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish tarmoq korxonalarining uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqotlar natijalari qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish tarmoqning barqaror rivojlanishini ta'minlashning muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, so'nggi yillarda tarmoqda ishlab chiqarish hajmlarining ortishi bilan bir qatorda energiya sig'imi ko'rsatkichlarining pasayishi, mehnat unumdorligining oshishi va ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish samaradorligining yaxshilanishi kuzatilmoqda. Mazkur ijobiy o'zgarishlar, avvalo, sanoat korxonalarida modernizatsiya jarayonlarini jadallashtirish, energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish hamda investitsion faollikning ortishi bilan izohlanadi.

Tadqiqot natijalari ayrim korxonalarda energiya resurslaridan foydalanish samaradorligi yetarli darajada emasligi, xom ashyo yo'qotishlarining mavjudligi hamda ishlab chiqarish quvvatlaridan to'liq foydalanilmayotganligini ko'rsatdi. Bu holat tarmoq korxonalarida resurslarni boshqarishning amaldagi mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarurligini anglatadi.

Olib borilgan ilmiy izlanishlar asosida quyidagi ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

Birinchidan, qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini baholashning doimiy monitoring tizimini joriy etish maqsadga muvofiq. Bu resurslar sarfi ustidan nazoratni kuchaytirish va boshqaruv qarorlarining samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Ikkinchidan, tarmoq korxonalarida energiya menejmenti tizimlarini keng joriy etish va muntazam energiya auditlarini o'tkazish zarur. Mazkur chora energiya xarajatlarini kamaytirish hamda mahsulot tannarxini pasaytirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, ishlab chiqarish jarayonlarida xom ashyo yo'qotishlarini minimallashtirish va ikkilamchi resurslardan foydalanish ko'lamini kengaytirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim.

To'rtinchidan, ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasini oshirish maqsadida texnologik modernizatsiya jarayonlarini jadallashtirish va zamonaviy energiya tejamkor uskunalarni keng joriy etish tavsiya etiladi.

Beshinchidan, ishlab chiqarish jarayonlarini raqamlashtirish, resurslar sarfi ustidan avtomatlashtirilgan monitoring tizimlarini joriy etish hamda xodimlarning malakasini muntazam oshirib borish tarmoq korxonalarining iqtisodiy samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

Qurilish materiallari sanoati korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishga qaratilgan taklif etilgan chora-tadbirlarni amaliyotga joriy etish ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, korxonalar raqobatbardoshligini kuchaytirish va tarmoqning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Porter M.E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. - New York: Free Press, 1985. - 557 p.

2. OECD. Resource Efficiency and Circular Economy in OECD Countries. - Paris: OECD Publishing, 2020. - 156 p.

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16-fevral 2026-yil PF-21-son "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-8050769>

5. O'zbekiston Respublikasi Milliy Statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasining sanoat statistikasi. Statistik to'plam. - Toshkent, 2025. - 186 b.

6. Kaplan R.S., Norton D.P. The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action. - Boston: Harvard Business School Press, 1996. - 322 p.
7. “O‘zsanoatqurilishmateriallari” uyushmasi. 2024-yil yakunlari bo‘yicha tarmoq faoliyatining tahliliy hisoboti. - Toshkent, 2025. - 74 b.
8. World Bank. World Development Report 2024: The Middle Income Trap. - Washington, DC: World Bank, 2024. - 310 p.
9. Matrizayeva D.Y. Qurilish materiallari sanoati korxonalarini iqtisodiy samaradorligini boshqarish. - Toshkent: Lesson Press, 2022. - 222 b.
10. G‘ulomov S.S., Yuldashev N.Q. Innovatsion iqtisodiyot. - Toshkent: Iqtisodiyot, 2019. - 324 b.
11. Nosirov E.I. Sanoat iqtisodiyoti. - Toshkent: IQTISOD-MOLIYA, 2021. - 368 b.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, iyun, 6-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 "Seriya nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**